

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2022

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

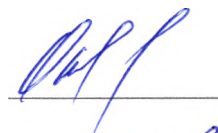
privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020–2023)

Fenomenul dopajului juvenil la sportivi în abordarea bioetico medicală
cifrul nr. 20.80009.8007.19

Prioritatea Strategică *Sănătate*

Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”

CEBAN Emil

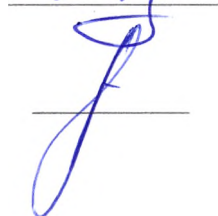
Președintele Consiliului Științific

GROPPA Stanislav

Conducătorul proiectului

JUCOV Artiom

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Sinteza studiilor realizate și elaborarea curriculei naționale în educația antidopping

2. Obiectivele etapei anuale (obligatoriu)

1. Sinteza datelor obținute la primele etape de cercetare
2. Analiza aspectelor bioetice ale fenomenului dopajului juvenil
3. Realizarea atelierelor de lucru în vederea elaborării politicilor educaționale (curriculei antidopping)
4. Instruirea cadrelor didactice și a personalului medical care activează în cadrul instituțiilor de învățământ cu profil sportiv.
5. Analiza rezultatelor obținute în cadrul forurilor științifice cu abordarea aspectelor medicale și etice ale dopajului în rândul tinerilor sportivi.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Sinteza studiilor prin abordare interdisciplinară a fenomenului dopajului: medicală, socială, etică.
2. Realizarea publicațiilor în reviste de specialitate (inclusiv în reviste în baze de date).
3. Organizarea un for științific cu participare internațională și organizate ateliere de lucru pentru elaborarea curriculei antidopping.
4. Instruirea cadrelor didactice și a personalului medical ce activează în cadrul instituțiilor de învățământ cu profil sportiv din republică.
5. Discutarea rezultatelor obținute în cadrul forurilor științifice naționale și internaționale

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Realizarea publicațiilor în reviste de specialitate.
2. Organizarea forului științific cu participare internațională.
3. Organizarea atelierelor de lucru pentru elaborarea curriculei antidopping.
4. Instruirea cadrelor didactice și a personalului medical ce activează în cadrul instituțiilor de învățământ cu profil sportiv.
5. Discutarea rezultatelor obținute în cadrul forurilor științifice naționale și internaționale.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

În anul 2022 în cadrul proiectului "Fenomenul dopajului juvenil la sportivi în abordarea bioetico medical", în conformitate cu obiectivele etapei *Sinteza studiilor realizate și elaborarea curriculei naționale în educația antidopping*, a fost realizată analiza statistică a datelor colectate la etapele precedente cu ajutorul chestionarului cu privire la cunoștințele, atitudinile și comportamentele de dopaj ale sportivilor din loturile naționale și antrenorilor acestora.

De asemenea au fost studiați factorii care influențează starea de sănătate a sportivilor juniori, inclusiv în contextul pandemiei COVID-19 și a impactului acesteia asupra sănătății sportivilor. Cercetările efectuate abordează o problemă importantă de sănătate publică și de actualitate în domeniul medicinei stilului de viață. Incidența tot mai frecventă a cazurilor de sedentarism, expunerea la factorii obezogeni ambientali, o dietă necorespunzătoare, sau lipsa de management a stresului și/sau somnului, induc o creștere evidentă a frecvenței bolilor cronice și a complicațiilor acestora. Sportivii tineri în stilul său de viață neglijează uneori dieta, manifestă o atitudine incorectă față de comportamentele cu risc și se expun la factori de mediu toxici. Datele recente publicate în literatura de specialitate, subliniază asocierea între supraponderitatea la tineri și risc

sport al afecțiunilor dentare și/sau endocrine, riscul bolilor cardiovasculare și coronariene acute, inclusiv infarct miocardic datorită suprasolicitării de antrenament, sau dopajului la sportivi etc. Problemele legate de evaluarea fiziologică a activității sportive, echilibrarea regimului de viață și a programului de antrenament, normarea activității fizice specifice, evaluarea riscului de suprasolicitare, traumatisme sau dopaj, respectarea condițiilor de mediu habitual și ocupațional, monitorizarea stării de sănătate și nutriționale a sportivilor cu depistarea în timp a dezechilibrelor fizice și neuropsihice, sunt probleme cu impact major din activitatea experților în sănătate publică din lumea întreagă. Studiul are ca scop interpretarea influenței factorilor de mediu și a comportamentelor cu risc asupra capacității de activitate fizică și stării de sănătate a sportivilor juniori din Republica Moldova, argumentând importanța elaborării și aplicării unor măsuri profilactice personalizate.

A fost elaborată o curriculă nouă "Nutriție și efort fizic" pentru programul de master Nutriția umană, unde au fost elucidate întrebările teoretice și practice ale nutriției persoanelor ce efectuează un efort fizic, dar parțial și în întrebările profilaxiei maladiilor netransmisibile în apariția cărora nutriția joacă un rol decisiv, prevenirii utilizării neraționale a suplimentelor alimentare.

În aprilie 2022 CNMS Atletmed în comun cu ANAD au organizat seminarul științific unde a fost analizată și discutată situația actuală privind fenomenul de dopaj în sportul din Republica Moldova, fiind menționate riscurile și consecințele medico-sociale ale dopajului în rândul sportivilor juniori.

Pe parcursul anului 2022 membrii echipei au participat la seminarele antidoping efectuate de către Federațiile sportive (Federația de Caiac-Canoe, Federația de Gimnastică, Federația de Fotbal) împreună cu Agenția Națională Antidoping. La evenimente au participat reprezentanții CNOS, Agenției Naționale Antidoping, directori de școli specializate, sportivi, antrenori și staff-ul tehnic al Federațiilor.

A fost organizat workshop-ul "Protecția sănătății sportivilor juniori", în cadrul Conferinței Naționale cu participare internațională în domeniul sănătății ocupaționale, siguranței chimice și toxicologie "Protecția sănătății -pentru un viitor sigur", în format mixt cu participarea echipei de cercetare a proiectului, reprezentanților USMF, CNMS și Agenției Naționale Antidoping. Au fost abordate următoarele subiecte: rolul alimentației sănătoase în dezvoltarea adolescentului; prevenirea patologiei cardiace la sportivii juniori; importanța educației antidoping al sportivilor, antrenorilor și personalului medical; procedurile de control doping.

<https://us02web.zoom.us/j/83959968712?pwd=eVJNbkJLV20rT214ZlNWOHo3bjVqQT09>

Membrii echipei vor participa cu comunicări orale la *6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "Health in the Shadow of War and Violence"*, care va avea loc în perioada 1 - 4 decembrie 2022 în Antalya, Turcia.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.1.1. ФЕДЕРЮК, В.В., ШТЕФАНЕЦ, Г.М., ЧЕБАНУ С.И. Пандемия COVID-19 и здоровье спортсменов. В: *Человек и пандемия COVID-19: философские, психолого педагогические и медицинские аспекты*, под ред. Бахтина М. В., Кохана С. Т., Рагуза - Чита – Москва, Энциклопедист-Максимум, 2022, С.194-199.

6.1.2. PRODAN, D., ȘTEFANEȚ, Gh., CEBANU, S. Physiological and pathological aspects of inverted T- Waves in electrocardiogram of high-performance athletes. *ID abstract 97179 (articol pentru revista SPEMS)* în proces de publicare

6.1.3 CEBANU, S., ȘTEFANEȚ, Gh. Educația anti-doping în rândul profesioniștilor din domeniul sănătății. *(articol pentru revista SPEMS)* în proces de publicare

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.1.1. CEBANU, S., JUCOV, A., TIMERCAN, T., FEDERIUC, V., RUBANOVICI, VI., ȘTEFANEȚ, Gh. The conceptual model for optimizing the monitoring of the health status of young athletes. *Abstract, In proces de publicare.* 6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "*Health in the Shadow of War and Violence*", Antalya, 1 - 4 December 2022.

7.1.2. TIMERCAN, T., JUCOV, A., CEBANU, S., FEDERIUC, V., ARHIP, E., ȘTEFANEȚ, Gh. The Therapeutic Use Exemption as a Tool for Prevention of Doping Phenomenon. . *Abstract, In proces de publicare.* 6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "*Health in the Shadow of War and Violence*", Antalya, 1 - 4 December 2022.

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

7.2.1. OJOVANU, V. Evoluări posibile ale politicilor privitor la dopajul în sport. Poziționări teoretice. În: *Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare.* Materialele Conferinței Științifice Internaționale. Ediția a V-a. 7-8 oct. 2022, Chișinău. Red. resp. și coord: V. Ojovanu. Chișinău: Print Caro, 2022, pp. 271-272. ISBN 978-9975-165-12-9. <https://repository.usmf.md/handle/20.500.12710/22557>

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7.4.1. JUCOV, A., FEDERIUC, V., TIMERCAN, T. Impact of COVID-19 pandemic on athletes' health. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță.* Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. *Moldovan Journal of Health Sciences.* 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.106 ISSN 2345-1467 (Categoria B) **(IBN, Index Copernicus)**

7.4.2. FEDERIUC, V. The ethical dilemmas of the physician in the context of sports doping. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță.* Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. *Moldovan Journal of Health Sciences.* 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.141 ISSN 2345-1467 (Categoria B) **(IBN, Index Copernicus)**

7.4.3. REABOI, N., FEDERIUC, V., GHEORGHIU, Iv. Value-based education in the context of anti-doping programs. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță.* Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. *Moldovan Journal of Health Sciences.* 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.145 ISSN 2345-1467 (Categoria B) **(IBN, Index Copernicus)**

Copernicus)

7.4.4. TIMERCAN, T., JUCOV, A. Therapeutic use exemptions. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță. Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. Moldovan Journal of Health Sciences*. 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.145 ISSN 2345-1467 (Categoria B) (IBN, Index Copernicus)

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Impactul științific al proiectului rezidă în elaborarea unui model argumentat care integrează determinanții stării de sănătate în algoritmele de evaluare a rezultatelor din diferitele intervenții aplicate. Rezultatele obținute vor contribui la consolidarea și/sau elaborarea programelor de îmbunătățire a stării de sănătate a sportivilor prin reducerea morbidității și a traumatismului, și prin introducerea unor modificări în stilul și calitatea vieții.

Impactul social este determinat de elaborarea unor modele de conexiune a aspectelor de sănătate publică și medicină sportivă, prioritatea de bază a cărora constă în menținerea și fortificarea stării de sănătate a copiilor și tinerilor, inclusiv și a sportivilor (în particular a sportivilor juniori), precum și în îmbunătățirea calității vieții lor.

Impactul economic rezultă din eficacitatea aplicării recomandărilor elaborate pentru protecția sănătății. Astfel, rezultatele obținute vor avea un impact economic important prin reducerea cheltuielilor de sănătate în sistemul de sănătate publică, dar și a eficientizării activității agenților implicați în combaterea dopajului în sport – Agenția Națională Antidoping, organizațiile sportive și instituțiile de învățământ cu profil sportiv.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

Echipele proiectului cuprinde experți din domeniul medicinei, sănătății publice, experți antidoping, bioetică, sport, cu grad științific (2 doctor habilitați și 3 doctori în științe) și experiență în cercetare și implementarea proiectelor similare. Totodată echipa proiectului a inclus 2 cercetători care realizează teze de doctorat ai căror tematică de cercetare se încadrează în tema proiectului, respectiv studiile realizate vor oferi un suport suplimentar în susținerea tezelor de doctorat. Echipa interdisciplinară va conlucra în realizarea abordării multiaspectuale a problemei dopajului juvenil. La realizarea activităților în cadrul proiectului sunt implicați voluntari (studenți, rezidenți, medici, membri ai asociațiilor de profil, etc).

Instituții: Proiectul este susținut de instituțiile de cercetare și reabilitare partenere: centre de cercetare de peste hotare (pnt.10) și instituții specializate din Republica Moldova (pct.9).

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

- Agenția Națională Antidoping (ANAD)
- Centrul Național de Medicină Sportivă "Atletmed"
- Academia "Antidoping"
- Centrul Național de Pregătire a Loturilor Naționale
- Federațiile sportive din Republica Moldova
- Școala Sportivă a Rezervelor Olimpice

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

- Facultatea de Medicină Sportivă a Universității din Ankara
- Agenția Națională Antidoping din Estonia
- Catedra UNESCO "Etude du dopage et analyse des politiques antidopage", Universitatea Nanterres, Paris
- Laboratorul antidoping, Universitatea Hacetepi, Ankara, Turcia
- Universitatea din Tartu, Estonia

11. Dificultățile în realizarea proiectului

Datorită acțiunilor antipandemice ale autorităților statului, caracterizate prin diferite restricții, au fost sistate deplasările planificate peste hotare. Concomitent o serie de acțiuni au fost reduse doar la activități online, ori în format mixt, ceea ce a diminuat posibilitățile realizării plenare a activităților proiectului.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

CEBANU, S., JUCOV, A., TIMERCAN, T., FEDERIUC, V., RUBANOVICI, VI., ȘTEFANET, Gh. The conceptual model for optimizing the monitoring of the health status of young athletes. *6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "Health in the Shadow of War and Violence"*, Antalya, 1 - 4 December 2022. *Comunicare orală*

TIMERCAN, T., JUCOV, A., CEBANU, S., FEDERIUC, V., ARHIP, E., ȘTEFANET, Gh. The Therapeutic Use Exemption as a Tool for Prevention of Doping Phenomenon. *6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "Health in the Shadow of War and Violence"*, Antalya, 1 - 4 December 2022. *Comunicare orală*

PRODAN, D., ȘTEFANET, Gh., CEBANU, S. Physiological and pathological aspects of inverted T- Waves in electrocardiogram of high-performance athletes. *Conferința științifică Internațională "Science, Sports and Medicine XI"*, 8-10 septembrie 2022, Tartu, Estonia. *Poster. (sesiune nr.6, prezentarea nr. 8).*

➤ Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

OJOVANU, VITALIE. Doctor habilitat în filosofie. *Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare*. Conferința Științifică Internațională. Ediția a V-a. USMF „Nicolae Testemițanu” ș.a. R.Moldova. 7-8 oct. 2022, Chișinău. Raport la ședința în plen: *Realizări și perspective în explorarea potențialului științific privind viața, sănătatea și supraviețuirea. Comunicare în plen*

➤ Manifestări științifice naționale

JUCOV, A., FEDERIUC, V., TIMERCAN, T. Impact of COVID-19 pandemic on athletes' health. *Conferința științifică anuală: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță*, 19-21 octombrie 2022. *Comunicare orală*

TIMERCAN, T., JUCOV, A. Therapeutic use exemptions. *Conferința științifică anuală: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță, 19-21 octombrie 2022. Comunicare orală*

➤ Manifestări științifice cu participare internațională

Workshop "Protecția sănătății sportivilor juniori", în cadrul Conferinței Naționale cu participare internațională în domeniul sănătății ocupaționale, siguranței chimice și toxicologie "Protecția sănătății - pentru un viitor sigur", 24-25 noiembrie 2022

13. Aprecieri și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri).

JUCOV Artiomi et.al., SR EN ISO 9001-2015 (pentru următoarele activități :prevenire a dopajului, educație și cercetare, controlul dopingului) implementarea și menținerea unui sistem de management a calității la Agenția Națională Antidoping.

JUCOV Artiomi et.al., SR EN ISO 37001-2016 (pentru următoarele activități :prevenire a dopajului, educație și cercetare, controlul dopingului) implementarea și menținerea unui sistem de management anti-mită la Agenția Națională Antidoping.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media:

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

Artiom JUCOV/ Știrile Protv/29.07.2022

<https://protv.md/sport/mecanismul-de-functionare-a-agentiei-nationale-antidoping-va-fi-modificat-dosarele-sportivilor-suspectati-de-dopaj-ar-urma-sa-fie-investigat-la-chisinau-fiind-constituite-doua-comisii-speciale-video---2619644.html>

JUCOV Artiomi/ Ședința Guvernului Republicii Moldova din 27.07.2022

<https://protv.md/actualitate/sedinta-guvernului-republicii-moldova-din-27-iulie-2022---2619341.html>

➤ Articole de popularizare a științei

JUCOV Artiomi/*Gazeta de Chișinău*/pentru un sport curat și fair-play

<https://gazetadechisinau.md/2022/01/14/pentru-un-sport-curat-si-fair-play/>

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2022 de membrii echipei proiectului

CEBANU Serghei "Evaluarea stării de sănătate a sportivilor juniori în relație cu factorii de risc ai mediului și cei comportamentali", teza de doctor habilitat în științe medicale; consultanți științifici: Friptuleac Grigore, dr.hab.șt.med., prof.univ., Unt Eve, dr.st.med., profesor asociat, Universitatea din Tartu, Estonia.

16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect

Au fost susținute cu succes tezele de licență realizate în cadrul proiectului:

1. Rotari Sergiu, gr. M1622, cu tema „Relația medic-pacient în contextul medicinei sportive: aspecte bioetico-sociale”, cond. științific Ojovan Vitalie, dr. hab. în filoz.
2. Țurcanu Natalia, gr. M1622, cu tema „Dopajul în sport. Rolul medicului de familie în promovarea unui mod de viață sănătos”, cond. științific Artiom Jucov, dr.șt.med., conf. univ.
3. Bose Aakul Madhavan, gr. M1672, cu tema „Peculiarities of health care offered to the athletes in the family doctor’s practice”, cond. științific Artiom Jucov, dr.șt.med., conf. univ.

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

➤ Membru/președinte al comitetului organizatoric

CEBANU Serghei, membru Comitetul științific Conferința națională cu participare internațională ”Protecția sănătății-pentru un viitor sigur”, Chișinău, 24-25 noiembrie 2022

CEBANU Serghei, membru Comitetul științific Congresul 6 International and 24 National Congresses on Public Health, Antalya, 1-4 November 2022 <https://uhsk.org/2022/committees>

JUCOV Artiom, membru Comitetul Organizatoric Conferința științifică anuală: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță, 19-21 octombrie 2022

OJOVAN Vitalie, membru Comitet științific Conferința științifică anuală: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță, 19-21 octombrie 2022

CEBANU Serghei, membru Comitet științific Conferința științifică anuală: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță, 19-21 octombrie 2022

➤ Membru/președinte al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)

CEBANU Serghei, membru al Consiliului Științific Specializat de susținere a tezei de dr.șt.med. „Argumentarea reorganizării rețelei de laborator a Serviciului Supravegherii de Stat a Sănătății publice, autor Grama Octavian.

CEBANU Serghei, membru al Comisiei de susținere publică a tezei ”Expunerea populației Republicii Moldova la mercur și posibilitățile de reducere a riscului pentru sănătate”.

CEBANU Serghei, Profilul: 331. Sănătate publică; 333. Sănătate ocupațională și biomedicină / 331.01. Epidemiologie, 331.02. Igienă, 333.01. Igiena muncii
<https://doctorat.usmf.md/ro/seminarele-tiin-ifice-de-profil?page=1>

CEBANU Serghei, membru, Profilul: 321. Medicină generală și 332. Asistență medicală și reabilitare / Specialitatea: 321.11. Gerontologie și geriatrie, 321.12. Medicină alternativă, 332.01. Reabilitare medicală și medicină fizică <https://doctorat.usmf.md/ro/seminarele-tiin-ifice-de-profil>

➤ Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale

(Opțional)

CEBANU Serghei, Revista *One Health and Risk Management*, Membru al Consiliului de editare

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect (obligatoriu).

În anul 2022 în cadrul proiectului "Fenomenul dopajului juvenil la sportivi în abordarea bioetico medical", în conformitate cu obiectivele etapei *Sinteza studiilor realizate și elaborarea curriculei naționale în educația antidoping*, a fost realizată analiza statistică a datelor colectate la etapele precedente cu ajutorul chestionarului cu privire la cunoștințele, atitudinile și comportamentele de dopaj ale sportivilor din loturile naționale și antrenorilor acestora. De asemenea au fost studiate factorii care influențează starea de sănătate a sportivilor juniori, inclusiv în contextul pandemiei COVID-19 și impactul acesteia asupra sănătății sportivilor. Cercetările efectuate au abordat o problemă importantă de sănătate publică și de actualitate în domeniul medicinei stilului de viață, menționând asocierea între supraponderitatea la tineri și riscul sporit al afecțiunilor endocrine, cardiovasculare, etc. datorită suprasolicității de antrenament, și fenomenului de dopaj. A fost evidențiată și argumentată importanța elaborării și aplicării unor măsuri profilactice personalizate. Rezultatele cercetărilor au fost diseminate în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale sub formă de prezentări orale, publicații științifice și cursuri educaționale. A fost elaborat curriculum la disciplina "Nutriție și efort fizic" pentru programul de master Nutriția umană, unde au fost elucidate nu doar întrebările teoretice și practice ale nutriției persoanelor ce efectuează un efort fizic, dar și întrebările profilaxiei maladiilor netransmisibile, inclusiv prevenirea utilizării neraționale a suplimentelor alimentare. Membrii echipei au participat la seminarele antidoping organizate de către Federațiile sportive (Federația de Caiac-Canoe, Federația de Gimnastică, Federația de Fotbal) împreună cu Agenția Națională Antidoping. Au fost organizate seminarul științific unde s-a analizat și discutat fenomenul de dopaj în sportul din Republica Moldova și workshop-ul "Protecția sănătății sportivilor juniori", în cadrul Conferinței Naționale cu participare internațională în domeniul sănătății ocupaționale, siguranței chimice și toxicologie "Protecția sănătății - pentru un viitor sigur", în cadrul căruia s-au abordat următoarele subiecte: rolul alimentației sănătoase în dezvoltarea adolescentului; prevenirea patologiei cardiace la sportivii juniori; importanța educației antidoping al sportivilor, antrenorilor și personalului medical; procedurile de control doping la care au fost relevate rezultatele științifice obținute la etapa proiectului. De asemenea, au fost susținute 3 teze de licență sub conducerea membrilor echipei de cercetare și o teză de postdoctorat de către membrul echipei de cercetare. Obiectivele etapei anuale au fost atinse și activitățile au fost realizate conform planului de activitate.

In 2022, in the framework of the project "The phenomenon of juvenile doping in athletes in the bioethical and medical approach", in accordance with the objectives established for the stage *Synthesis of completed studies and the development of the national curriculum in anti-doping education*, the statistical analysis was carried out. The data regarding to the

doping knowledge, attitudes and behaviors of national team athletes and their coaches were collected at the previous stages with the help of the questionnaire. Simultaneously, the factors that influence the health of junior athletes were also studied, including in the context of the COVID-19 pandemic and its impact on the health of athletes. The researches carried out addressed an important current issue of public health and lifestyle medicine, mentioning the association between overweight in young people and the increased risk of endocrine, cardiovascular diseases, etc. due to training overload, and the doping phenomenon. The importance of developing and applying personalized prophylactic measures was highlighted and argued. Research results have been disseminated within national and international scientific events in the form of oral presentations, scientific publications and educational courses. A curriculum was developed for the discipline "Nutrition and physical effort" for the Human Nutrition master's program, where not only the theoretical and practical questions of the nutrition of people performing physical effort were highlighted, but also the questions of the prevention of non-communicable diseases, including the prevention of the irrational use of dietary supplements. The team members participated in the anti-doping seminars organized by the Sports Federations (Kayak-Canoe Federation, Gymnastics Federation, Football Federation) together with the National Anti-Doping Agency. The *scientific seminar* was organized where the phenomenon of doping in sport in the Republic of Moldova was analyzed and discussed. The *workshop* "Health protection of junior athletes" within the National Conference with international participation in the field of occupational health, chemical safety and toxicology "Health protection - for a safe future" was arranged and the following topics were addressed: the role of healthy nutrition in adolescent development; prevention of cardiac pathology in junior athletes; the importance of anti-doping education of athletes, coaches and medical personnel; the doping control procedures. The scientific results obtained at the project stage were revealed during the seminar and workshop. In addition, 3 undergraduate theses under the supervision of the research team members and one postdoctoral thesis by the research team member were defended. The objectives of the annual stage were achieved and the activities were carried out according to the activity plan.

19. Recomandări, propuneri

Nu există date relevante

Conducătorul de proiect _____ / JUCOV Artiom

Data: 15.11.2022

Semnătura	<i>Artiom Jucov</i>
Confirm	<i>[Signature]</i>
Serviciul resurse umane	CSUF

LS

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul de referință în cadrul proiectului din Programul de Stat**

Fenomenul dopajului juvenil la sportivi în abordarea bioetico medicală
cifrul nr. 20.80009.8007.19

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. **Capitole în monografii naționale/internaționale**

3. **Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale**

4. **Articole în reviste științifice**

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

4.4. în alte reviste naționale

5. **Articole în culegeri științifice naționale/internaționale**

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. **Articole în materiale ale conferințelor științifice**

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.1.1. ФЕДЕРЮК, В.В., ШТЕФАНЕЦ, Г.М., ЧЕБАНУ С.И. Пандемия COVID-19 и здоровье спортсменов. В: *Человек и пандемия COVID-19: философские, психолого педагогические и медицинские аспекты*, под ред. Бахтина М. В., Кохана С. Т., Рагуза - Чита – Москва, Энциклопедист-Максимум, 2022, С.194-199.

6.1.2. PRODAN, D., ȘTEFANETȚ, Gh., CEBANU, S. Physiological and pathological aspects of inverted T- Waves in electrocardiogram of high-performance athletes. *ID abstract 97179 (articol pentru revista SPEMS)* în proces de publicare

6.1.3 CEBANU, S., ȘTEFANETȚ, Gh. Educația anti-doping în rândul profesioniștilor din domeniul sănătății. *(articol pentru revista SPEMS)* în proces de publicare

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.1.1. CEBANU, S., JUCOV, A., TIMERCAN, T., FEDERIUC, V., RUBANOVICI, VI., ȘTEFANEȚ, Gh. The conceptual model for optimizing the monitoring of the health status of young athletes. *Abstract, In proces de publicare*. 6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "Health in the Shadow of War and Violence", Antalya, 1 - 4 December 2022.

7.1.2. TIMERCAN, T., JUCOV, A., CEBANU, S., FEDERIUC, V., ARHIP, E., ȘTEFANEȚ, Gh. The Therapeutic Use Exemption as a Tool for Prevention of Doping Phenomenon. . *Abstract, In proces de publicare*. 6th International and 24th The National Public Health Congress of the Association of Public Health Professionals "Health in the Shadow of War and Violence", Antalya, 1 - 4 December 2022.

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

7.2.1. OJOVANU, V. Evoluări posibile ale politicilor privitor la dopajul în sport. Poziționări teoretice. În: *Sănătatea, Medicina și Bioetica în societatea contemporană: studii inter și pluridisciplinare*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. Ediția a V-a. 7-8 oct. 2022, Chișinău. Red. resp. și coord: V. Ojovanu. Chișinău: Print Caro, 2022, pp. 271-272. ISBN 978-9975-165-12-9. <https://repository.usmf.md/handle/20.500.12710/22557>

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7.4.1. JUCOV, A., FEDERIUC, V., TIMERCAN, T. Impact of COVID-19 pandemic on athletes' health. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță. Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. Moldovan Journal of Health Sciences*. 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.106 ISSN 2345-1467 (Categorie B) **(IBN, Index Copernicus)**

7.4.2. FEDERIUC, V. The ethical dilemmas of the physician in the context of sports doping. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță. Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. Moldovan Journal of Health Sciences*. 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.141 ISSN 2345-1467 (Categorie B) **(IBN, Index Copernicus)**

7.4.3. REABOI, N., FEDERIUC, V., GHEORGHIU, Iv. Value-based education in the context of anti-doping programs. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță. Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. Moldovan Journal of Health Sciences*. 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1, p.145 ISSN 2345-1467 (Categorie B) **(IBN, Index Copernicus)**

7.4.4. TIMERCAN, T., JUCOV, A. Therapeutic use exemptions. În: *Culegerea de rezumate: Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță. Conferința științifică anuală, 19-21 octombrie 2022. Moldovan Journal of Health Sciences*. 2022, vol. 29, nr. 3, anexa 1,

p.145 ISSN 2345-1467 (Categoria B) (IBN, Index Copernicus)

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
(la data raportării)**

Cifrul proiectului: 20.80009.8007.19

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	211,5		211,5
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	50,8		50,8
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator și angajați pe teritoriul țării	212210			
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	10,1		10,1
Servicii de cercetări științifice	222930			
Servicii neatribuite altor aliniate	222990			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea pieselor de schimb	332110			
Procurarea medicamentelor și materialelor sanitare	334110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110			
Total		272,4		272,4

Rector

CEBAN Emil

Economist șef

LUPAȘCO Svetlana

Conducătorul de proiect

JUCOV Artiom

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.8007.19

Echipea proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Jucov Artiom	1983	d.s.	0,5	01.01.2022	31.12.2022
2.	Cebanu Serghei	1975	d.h..	0,25	01.01.2022	31.12.2022
3.	Ojovan Vitalie	1958	d.h.	0,25	01.01.2022	30.11.2022
4.	Reaboi Natalia	1988	d.ș.	0,25	01.01.2022	31.12.2022
5.	Timercan Tatiana	1974	d.ș.	0,25	01.01.2022	30.11.2022
6.	Federiuc Victoria	1982		0,5	01.01.2022	31.12.2022
7.	Gheorghiu Ivan	1976		0,25	01.01.2022	31.12.2021

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	20%
---	-----

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	
--	--

Rector

CEBAN Emil

Economist șef

LUPAȘCO Svetlana

Conducătorul de proiect

JUCOV Artiom

Data 11.2022

EXTRAS DIN DECIZIE

16.11.2022

nr. 10/4h

Cu privire la aprobarea rapoartelor anuale de implementare a proiectelor din cadrul Programului de stat din domeniile cercetării și inovării (2020-2023), pentru anul 2022

În conformitate cu prevederile Ordinului Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare nr. 99 din 5 noiembrie 2020 *cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind raportarea anuală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării*, a Contractului de finanțare a proiectelor din cadrul Programului de Stat domeniile cercetării și inovării (2020-2023), precum și în rezultatul audierii publice a rapoartelor anuale de implementare a proiectelor, Consiliul științific

A DECIS:

1. A aproba raportul anual pentru anul 2022, de implementare a proiectului „*Fenomenul dopajului juvenil la sportivi în abordarea bioetico-medicală*”, cifrul 20.80009.8007.19, din cadrul Programului de stat din domeniile cercetării și inovării (2020-2023), responsabil de proiect dl Jucov Artiom, dr. șt. med, conferențiar universitar.
2. A prezenta raportul anual pentru anul 2022, de implementare a proiectului „*Fenomenul dopajului juvenil la sportivi în abordarea bioetico-medicală*”, cifrul 20.80009.8007.19, din cadrul Programului de stat din domeniile cercetării și inovării (2020-2023), responsabil de proiect dl Jucov Artiom, dr. șt. med, conferențiar universitar, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

Secretar al Consiliului științific,
dr. șt. med., conf. univ.

Diana Calaraș

